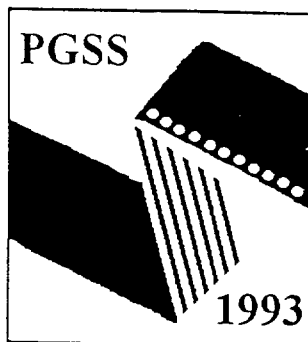

Poland

ISSP 1993 - Environment I

POLSKI GENERALNY SONDAŻ SPOŁECZNY

INSTYTUT STUDIÓW SPOŁECZNYCH
UNIwersytet Warszawski
ul. Stawki 5/7, 00-183 Warszawa

tel./fax. (22) 315153; e-mail: CICHOM @ PLEARN

POGLĄDY POLAKÓW

1993.

Międzynarodowy Sondaż Społeczny

ISSP

Mamy nadzieję, że zgodzi się Pani/Pan wziąć udział w tym ważnym międzynarodowym badaniu naukowym odpowiadając na pytania ankiety.

Pytania w ankiecie dotyczą różnorodnych spraw. Jednakże na każde pytanie można odpowiedzieć zakreślając po prostu kółkiem numer wybranej odpowiedzi. Nie jest wymagana tutaj jakaś specyficzna wiedza. Wierzymy, że każdy potrafi przedstawić własne opinie odpowiadając na pytania ankiety. I dlatego prosimy o wypełnienie ankiety wszystkich, a nie tylko tych, którzy mają wyrobione lub zdecydowane poglądy na poruszane w pytaniach sprawy. Wypełnienie ankiety nie powinno zabrać dużo czasu. Mamy nadzieję, że będzie to dla Pani/Pana interesujące i przyjemne doświadczenie. Pani/Pana odpowiedzi będą całkowicie poufne i anonimowe.

Z GÓRY DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY.

Warszawa, maj 1993

Numer karty mieszkania

1. Co Pana(i) zdaniem jest ważniejsze w przygotowaniu dzieci do życia:

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM TYLKO JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

... aby były posłuszne	1
CZY ... aby myślały samodzielnie	2
Trudno powiedziedzieć	8

2. W jaki stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z następującymi stwierdzeniami?

PRZY KAŻDYM PYTANIU PROSZĘ ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

	Zdecydo- wanie się zgadzam	Zgadzam się	Ani się zgadzam ani nie zgadzam	Nie zgadzam się	Zdecydo- wanie się nie zgadzam	Trudno powie- dzieć
a. Prywatna przedsiębiorczość jest najlepszym sposobem rozwiązania ekonomicznych problemów Polski	1	2	3	4	5	8
b. Rząd powinien wziąć na siebie odpowiedzialność za zmniejszanie różnic w dochodach pomiędzy tymi, którzy mają wysokie dochody, a tymi, którzy mają niskie dochody	1	2	3	4	5	8

3. Proszę spojrzeć na listę wymienionych spraw i odpowiedzieć kolejno na pytania a i b.

- a. Co Pana(i) zdaniem powinno być dla Polski **najważniejsze**?

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Utrzymywać porządek w kraju	1
Zwiększyć wpływ obywateli na decyzje rządu	2
Zahamować wzrost cen	3
Chronić prawa do swobodnego wypowiedzania opinii	4
Trudno powiedziedzieć	8

- b. A co Pana(i) zdaniem powinno być dla Polski **najważniejsze na drugim miejscu**?

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Utrzymywać porządek w kraju	1
Zwiększyć wpływ obywateli na decyzje rządu	2
Zahamować wzrost cen	3
Chronić prawa do swobodnego wypowiedzania opinii	4
Trudno powiedziedzieć	8

4. W jaki stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z następującymi stwierdzeniami?

PRZY KAŻDYM PYTANIU PROSZĘ ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

	Zdecydo- wanie się zgadzam	Zgadzam się	Ani się zgadzam ani nie zgadzam	Nie zgadzam się	Zdecydo- wanie się nie zgadzam	Trudno powie- dzieć
a. Za bardzo wierzymy w osiągnięcia naukowe, a zbyt mało ufamy odczuciom i przekonaniom	1	2	3	4	5	8
b. Ogólnie rzecz biorąc, najnowsze osiągnięcia naukowe przynoszą więcej złego niż dobrego	1	2	3	4	5	8
c. Każda ingerencja człowieka w przyrodę - chociażby oparta na osiągnięciach naukowych - może przynieść więcej złego niż dobrego	1	2	3	4	5	8
d. Współczesna nauka rozwiąże problemy środowiska naturalnego bez uszczerbku dla ludzi	1	2	3	4	5	8

5. W jaki stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z następującymi stwierdzeniami?

PRZY KAŻDYM PYTANIU PROSZĘ ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

	Zdecydo- wanie się zgadzam	Zgadzam się	Ani się zgadzam ani nie zgadzam	Nie zgadzam się	Zdecydo- wanie się nie zgadzam	Trudno powie- dzieć
a. Zbyttnio się przejmujemy przyszłością środowiska naturalnego, a za mało obecnymi cenami i zapewnieniem pracy dla wszystkich.	1	2	3	4	5	8
b. Niemal wszystko co przynosi nowoczesność szkodzi środowisku naturalnemu	1	2	3	4	5	8
c. Zwierzęta powinny mieć takie same prawa do należytego traktowania jak ludzie	1	2	3	4	5	8
d. Ludzie powinni szanować przyrodę, ponieważ stworzył ją Bóg	1	2	3	4	5	8

6. W jaki stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z następującymi stwierdzeniami?

PRZY KAŻDYM PYTANIU PROSZĘ ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

	Zdecydo- wanie się zgadzam	Zgadzam się	Ani się zgadzam ani nie zgadzam	Nie zgadzam się	Zdecydo- wanie się nie zgadzam	Trudno powie- dzieć
a. Ludzie za bardzo się przejmują tym, że postęp cywilizacyjny szkodzi środowisku naturalnemu.	1	2	3	4	5	8
b. Przyroda rozwijałaby się harmonijnie, gdyby człowiek pozostawił ją w spokoju	1	2	3	4	5	8
c. Aby móc chronić środowisko naturalne, Polska musi rozwinąć się gospodarczo	1	2	3	4	5	8
d. Eksperymenty medyczne na zwierzętach są rzeczą właściwą, jeśli służą ochronie życia ludzkiego.	1	2	3	4	5	8
e. Natura jest w rzeczywistości okrutną walką o przeżycie.	1	2	3	4	5	8
f. Rozwój gospodarczy zawsze szkodzi środowisku naturalnemu ...	1	2	3	4	5	8

7. Proszę zaznaczyć jedno stwierdzenie, które jest najbliższe Pana(i) poglądom.

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Przyroda jest świętością, ponieważ stworzył ją Bóg	1
Przyroda sama w sobie jest świętością	2
Przyroda jest ważna, ale nie jest świętością	3
Trudno powiedzieć	8

8. a. W jakim stopniu zgodziłby(łaby) się Pan(i) na dużo wyższe ceny, aby chronić środowisko naturalne?

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Zdecydowanie tak	1
Raczej tak	2
Ani tak, ani nie	3
Raczej nie	4
Zdecydowanie nie	5
Trudno powiedzieć	8

- b. A w jakim stopniu zgodziłby(łaby) Pan(i) płacić o dużo wyższe podatki, aby chronić środowisko naturalne?

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Zdecydowanie tak	1
Raczej tak	2
Ani tak, ani nie	3
Raczej nie	4
Zdecydowanie nie	5
Trudno powiedzieć	8

- c. A w jakim stopniu zgodziłby(łaby) się Pan(i) na obniżenie własnego poziomu życia, aby chronić środowisko naturalne?

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Zdecydowanie tak	1
Raczej tak	2
Ani tak, ani nie	3
Raczej nie	4
Zdecydowanie nie	5
Trudno powiedzieć	8

9. W jaki stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z następującymi stwierdzeniami?

PRZY KAŻDYM PYTANIU PROSZĘ ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

	Zdecydo- wanie się zgadzam	Zgadzam się	Ani się zgadzam ani nie zgadzam	Nie zgadzam się	Zdecydo- wanie się nie zgadzam	Trudno powie- dzieć
a. Człowiek taki jak ja niewiele może zrobić dla środowiska naturalnego	1	2	3	4	5	8
b. Dbam o środowisko naturalne nawet wtedy, gdy kosztuje to mnie więcej pieniędzy lub lub zabiera mi więcej czasu	1	2	3	4	5	8

10. O każdym z poniższych stwierdzeń proszę powiedzieć, w jaki stopniu jest ono Pana(i) zdaniem prawdziwe.

PRZY KAŻDYM PYTANIU PROSZĘ ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

	Zdecydo- wanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej niepraw- dziwe	Zdecydo- wanie niepraw- dziwe	Trudno powie- dzieć
a. "Wszelka radiaktywność jest spowodowana przez ludzi"	1	2	3	4	8
b. "Antybiotyki mogą zabijać bakterie, ale nie wirusy"	1	2	3	4	8
c. "W astrologii - czyli wiedzy o znakach zodiaku - jest wiele prawdy naukowej" . .	1	2	3	4	8
d. "Istoty ludzkie rozwinęły się z wcześniejszych gatunków zwierząt" . . .	1	2	3	4	8
e. "Duża ilość środków chemicznych w produktach spożywczych może spowodować raka".	1	2	3	4	8

11. O każdym z poniższych stwierdzeń proszę powiedzieć, w jaki stopniu jest ono Pana(i) zdaniem prawdziwe.

PRZY KAŻDYM PYTANIU PROSZĘ ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

	Zdecydo- wanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej niepraw- dziwe	Zdecydo- wanie niepraw- dziwe	Trudno powie- dzieć
a. "Każda dawka napromieniowania powoduje prędzej czy później śmierć człowieka"	1	2	3	4	8
b. "Niektóre odpady radioaktywne z elektrowni atomowych będą niebezpieczne przez tysiące lat.	1	2	3	4	8
c. "Nadmierne ocieplenie naszej planety zostało spowodowane przez dziurę w atmosferze ziemskiej".	1	2	3	4	8
d. "Za każdym razem, kiedy używamy węgla, ropy lub gazu przyczyniamy się do nadmiernego ocieplenia naszej planety".	1	2	3	4	8
e. "Wszystkie chemiczne środki ochrony roślin powodują raka u ludzi"	1	2	3	4	8
f. "To ludzie powodują, że wymierają pewne gatunki roślin i zwierząt".	1	2	3	4	8
g. "Tak naprawdę to nie samochody są przyczyną zanieczyszczenia powietrza w Polsce"	1	2	3	4	8

- 12 a. Ogólnie biorąc, czy sądzi Pan(i), że zanieczyszczenie powietrza powodowane przez samochody jest dla środowiska naturalnego:

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Wyjątkowo groźne	1
Bardzo groźne	2
W pewnym stopniu groźne	3
Niezbyt groźne	4
Wcale nie jest groźne	5
Trudno powiedzieć	8

- b. A czy sądzi Pan(i), że zanieczyszczenie powietrza powodowane przez samochody jest dla Pana(-i) i Pana(-i) rodziny:

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Wyjątkowo groźne	1
Bardzo groźne	2
W pewnym stopniu groźne	3
Niezbyt groźne	4
Wcale nie jest groźne	5
Trudno powiedzieć	8

- c. Czy Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych dziesięciu lat w polskich miastach nastąpi znaczny wzrost zachorowań na skutek zanieczyszczenia powietrza przez samochody?

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Na pewno tak będzie	1
Raczej tak będzie	2
Być może tak, być może nie	3
Raczej nie	4
Na pewno nie	5
Trudno powiedzieć	8

13. a. Ogólnie biorąc, czy sądzi Pan(i), że elektrownie atomowe są dla środowiska naturalnego:

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Wyjątkowo groźne	1
Bardzo groźne	2
W pewnym stopniu groźne	3
Niezbyt groźne	4
Wcale nie są groźne	5
Trudno powiedzieć	8

- b. A czy sądzi Pan(i), że elektrownie atomowe są dla Pana(i) i Pana(i) rodziny:

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Wyjątkowo groźne	1
Bardzo groźne	2
W pewnym stopniu groźne	3
Niezbyt groźne	4
Wcale nie są groźne	5
Trudno powiedzieć	8

14. a. Ogólnie biorąc, czy sądzi Pan(i), że zanieczyszczenie powietrza powodowane przez przemysł jest dla środowiska naturalnego:

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Wyjątkowo groźne	1
Bardzo groźne	2
W pewnym stopniu groźne	3
Niezbyt groźne	4
Wcale nie jest groźne	5
Trudno powiedzieć	8

- b. A czy sądzi Pan(i), że zanieczyszczenie powietrza powodowane przez przemysł jest dla Pana(i) i Pan(i) rodziny:

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Wyjątkowo groźne	1
Bardzo groźne	2
W pewnym stopniu groźne	3
Niezbyt groźne	4
Wcale nie jest groźne	5
Trudno powiedzieć	8

15. a. Ogólnie biorąc, czy sądzi Pan(i), że chemiczne środki ochrony roślin używane w rolnictwie są dla środowiska naturalnego:

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Wyjątkowo groźne	1
Bardzo groźne	2
W pewnym stopniu groźne	3
Niezbyt groźne	4
Wcale nie są groźne	5
Trudno powiedzieć	8

- b. A czy sądzi Pan(i), że chemiczne środki ochrony roślin używane w rolnictwie są dla Pana(i) i Pan(i) rodziny:

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Wyjątkowo groźne	1
Bardzo groźne	2
W pewnym stopniu groźne	3
Niezbyt groźne	4
Wcale nie są groźne	5
Trudno powiedzieć	8

16. a. Ogólnie biorąc, czy sądzi Pan(i), że zanieczyszczenie rzek, jezior i strumieni w Polsce jest dla środowiska naturalnego:

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Wyjątkowo groźne	1
Bardzo groźne	2
W pewnym stopniu groźne	3
Niezbyt groźne	4
Wcale nie jest groźne	5
Trudno powiedzieć	8

- b. A czy sądzi Pan(i), że zanieczyszczenie rzek, jezior i strumieni w Polsce jest dla Pana(i) i Pan(i) rodziny:

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Wyjątkowo groźne	1
Bardzo groźne	2
W pewnym stopniu groźne	3
Niezbyt groźne	4
Wcale nie jest groźne	5
Trudno powiedzieć	8

17. a. Ogólnie biorąc, czy sądzi Pan(i), że wzrost temperatury na Ziemi spowodowany "efektem cieplarnianym" jest dla środowiska naturalnego:

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Wyjątkowo groźny	1
Bardzo groźny	2
W pewnym stopniu groźny	3
Niezbyt groźny	4
Wcale nie jest groźny	5
Trudno powiedzieć	8

- b. A czy sądzi Pan(i), że wzrost temperatury na Ziemi spowodowany "efektem cieplarnianym" jest dla Pana(i) i Pan(i) rodziny:

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Wyjątkowo groźny	1
Bardzo groźny	2
W pewnym stopniu groźny	3
Niezbyt groźny	4
Wcale nie jest groźny	5
Trudno powiedzieć	8

18. a. Gdyby musiał(a) Pan(i) wybierać, które z poniższych stwierdzeń byłoby bliższe Pana(i) poglądom?

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Rząd powinien pozostawić ludziom decydowanie o tym, w jaki sposób chronić środowisko naturalne, nawet jeśli oznacza to, że nie zawsze będą postępowali właściwie 1

CZY

Rząd powinien ustanowić prawa nakazujące ludziom ochronę środowiska naturalnego, nawet jeśli kłóci się to z prawami ludzi do samodzielnego decydowania o tym, co i jak będą robić 2

Trudno powiedzieć 8

- b. A które z poniższych stwierdzeń bliższe jest Pana(i) poglądom?

ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

Rząd powinien pozostawić zakładom pracy decydowanie o tym jak chronić środowisko naturalne, nawet jeśli oznacza to, że nie zawsze będą postępować właściwie. 1

CZY

Rząd powinien ustanowić prawa nakazujące zakładom pracy ochronę środowiska naturalnego, nawet jeśli kłóci się to z prawami zakładów pracy do podejmowania własnych decyzji 2

Trudno powiedzieć. 8

19. a. Jak często czyni Pan(i) specjalny wysiłek, aby oddzielnie składać szkło, metal, plastik, papier i tym podobne rzeczy jako surowce wtórne?

Zawsze 1

Często 2

Czasami 3

Nigdy 4

(W mojej okolicy nie ma skupu surowców wtórnych ani specjalnych pojemników na oddzielne składowanie surowców wtórnych) 5

- b. A jak często czyni Pan(i) specjalny wysiłek, aby kupić owoce i warzywa uprawiane bez użycia chemicznych środków ochrony roślin?

Zawsze 1

Często 2

Czasami 3

Nigdy 4

(W mojej okolicy nie są one dostępne) 5

- c. A jak często odmawia Pan(i) jedzenia mięsa z powodów moralnych lub związanych z ochroną środowiska naturalnego?

Zawsze 1

Często 2

Czasami 3

Nigdy 4

- d. A jak często rezygnuje Pan(i) z jazdy samochodem ze względu na ochronę środowiska naturalnego?

Zawsze	1
Często	2
Czasami	3
Nigdy	4
Nie mam samochodu lub nie kieruję samochodem	5

20. Czy jest Pan(i) członkiem jakiegokolwiek organizacji, której głównym celem jest ochrona środowiska naturalnego?

Tak	1
Nie	2

21. Czy w ciągu ostatnich pięciu lat...

PRZY KAŻDYM PYTANIU PROSZĘ ZAKREŚLIĆ KÓŁKIEM JEDEN NUMER ODPOWIEDZI

	Tak	Nie
a. ...podpisał(a) Pan(i) petycje w sprawach związanych z ochroną środowiska naturalnego	1	2
b. ...ofiarował(a) Pan(i) pieniądze na ochronę środowiska naturalnego	1	2
c. ...wziął(ięła) Pan(i) udział w akcji protestacyjnej lub demonstracji na rzecz ochrony środowiska naturalnego	1	2

22. Proszę zaznaczyć, które z poniższych stwierdzeń dotyczących wiary w Boga jest Panu(-i) najbliższe?

Nie wierzę w Boga	1
Nie wiem, czy Bóg istnieje i nie wierzę, że jest sposób, żeby to sprawdzić	2
Nie wierzę w uosobionego Boga, ale wierzę w pewnego rodzaju Siłę Wyższą	3
Zdarza mi się czasem wierzyć w Boga, a czasem nie	4
Kiedy mam wątpliwości czuję, że wierzę w Boga	5
Wiem, że Bóg naprawdę istnieje i nie mam co do tego wątpliwości	6

23. Jaki określiłby(laby) Pan(i) swoje miejsce zamieszkania?

Duże miasto	1
Przedmieście lub peryferie dużego miasta	2
Małe miasto	3
Wieś	4
Osobny dom poza wsią	5

BARDZO DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY